



ประกาศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต ๑
เรื่อง มาตรการในการป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัว
กับผลประโยชน์ส่วนรวม

ตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้สังคมมีพฤติกรรมร่วมต้านการทุจริตในวงกว้าง โดยประชาชนไทยก้าวข้ามค่านิยมอุปถัมภ์และความเพิกเฉยต่อการทุจริตประพฤติมิชอบ ดังนั้น เพื่อให้การบริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต ๑ เป็นไปด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ทุก ขั้นตอนเปิดเผยและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน รวมทั้งได้รับความไว้วางใจและความเชื่อมั่น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต ๑ จึงได้กำหนดมาตรการในการป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ส่วนรวม เพื่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้นและป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบอันจะเป็นประโยชน์ต่อการคุ้มครองประโยชน์ของรัฐ โดยให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งลูกจ้างในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต ๑ ยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด รายละเอียดตามมาตรการแนบท้ายประกาศนี้

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

(นายไพฑูรย์ อรุณศรีประดิษฐ์)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต ๑



มาตรการป้องกันการขัดกันระหว่าง ผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

กลุ่มกฎหมายและคดี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต ๑
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

**มาตรการป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม
ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๑**

ความหมายและคำจำกัดความ

การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือ ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of interest) หมายถึง การใช้อำนาจในการตัดสินใจที่มีความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวหรือพรรคพวก กับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือ สถานการณ์ที่บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งอันเป็นที่ไว้วางใจ เช่นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงในองค์กร ผู้ประกอบวิชาชีพครู หรือบุคคลที่มีบทบาทหลากหลายและบทบาทเหล่านั้นก็เกิดขัดกันเอง เช่น ผู้จัดการฝ่ายขายอาจมีหน้าที่ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และก็อาจมีหน้าที่ในทางกตัญญูแก่ผู้ที่ต่อญาติพี่น้อง ที่เสนอขายสินค้าใด ๆ เป็นต้น ต้องเลือกระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ในวิชาชีพ ซึ่งทำให้ตัดสินใจยากในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่โดยปราศจากอคติได้ขัดกันของผลประโยชน์นี้สามารถเกิดขึ้นได้ อาจส่งผลทางจริยธรรมหรือความไม่เหมาะสมต่าง ๆ และสามารถทำให้ทุเลาเบาบางลงได้ด้วยการตรวจสอบโดยบุคคลภายนอก

การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม เป็นส่วนหนึ่งของการเริ่มทุจริต คำว่า “ทุจริต” ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑ (๑) หมายถึง “เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น”

คำว่า “ทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่” ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ “การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ ทั้งนั้น เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น” พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระเบียบที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๕๖ - ๒๕๖๐)

คอร์รัปชัน คือ การใช้อำนาจที่ได้รับความไว้วางใจในทางที่ผิดเพื่อประโยชน์ส่วนบุคคล การทุจริตคอร์รัปชัน คือ การใช้อำนาจหรืออิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่ที่ตนเองมีอยู่ เพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ตนเอง ญาติพี่น้อง และพวกพ้อง

การทุจริต คือการดำเนินการบางอย่างที่แสวงหาประโยชน์แก่ตนเองและพวกพ้องซึ่งกฎหมายกำหนดให้เป็นความผิดและจะต้องถูกลงโทษตามที่กฎหมายกำหนด และถือได้ว่าเป็นการกระทำที่ผิดศีลธรรมอีกทางหนึ่ง

การทุจริต

มูลเหตุสำคัญของการทุจริต

- (๑) เจ้าหน้าที่ขาดคุณธรรมและไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ
- (๒) ขาดกลไกในการลงโทษและการบังคับใช้กฎหมาย
- (๓) เจ้าหน้าที่ได้รับค่าตอบแทน หรือเงินเดือนน้อย ไม่สัมพันธ์กับหน้าที่รับผิดชอบ
- (๔) สภาพการทำงานเปิดโอกาสเอื้ออำนวยต่อการกระทำทุจริตกระบวนการปฏิบัติงานมีช่องโหว่

ระดับการทุจริต

๑. การทุจริตทั่วไป
๒. การทุจริตในระดับท้องถิ่น
๓. การทุจริตในภาคเอกชน
๔. การทุจริตในหน่วยงานราชการ
๕. การทุจริตของนักการเมืองระดับชาติ

กลไกเพื่อป้องกันการทุจริต

๑. การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและภาคส่วนต่าง ๆ
๒. พัฒนากฎหมายกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
๓. ส่งเสริมสร้างพลังอำนาจทางสังคมให้ภาคประชาชนได้มีส่วนร่วมในการต้านทุจริตมากขึ้น
๔. การเสริมสร้างสังคมคุณธรรม ความดี สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา ส่วนราชการ และสังคม โดยการสร้างจิตสำนึกสาธารณะ สร้างค่านิยมเชิงบวก ลดการกระทำทุจริต มุ่งเน้นพัฒนาจิตใจและไม่เชิดชูทางด้านวัตถุ

การกระทำที่อยู่ในข่ายที่เป็นการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

การรับผลประโยชน์ (Accepting Benefits) คือการรับสินบนหรือรับของขวัญ เช่น เป็นเจ้าพนักงานสรรพากรแล้วรับเงินจากผู้มาเสียภาษี หรือเป็นเจ้าหน้าที่จัดซื้อแล้วไปรับไม้กอล์ฟจากร้านค้า เป็นต้น

การใช้อิทธิพล (Influence Peddling) เป็นการเรียกผลตอบแทนในการใช้อิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่เพื่อส่งผลที่เป็นคุณแก่ฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งอย่างไม่เป็นธรรม เป็นต้น

การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์หรือผลประโยชน์ทับซ้อนมีผลกระทบต่อ การปฏิบัติงานในระบบราชการ ได้แก่

๑. เป็นบ่อเกิดการทุจริตประพฤติมิชอบ
๒. สะท้อนการขาดหลักธรรมาภิบาล
๓. เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ

รูปแบบของการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมแบ่งออกเป็น ๗ รูปแบบ

๑. การรับผลประโยชน์ต่างๆ (Acceptance of Benefit) เช่น รับของขวัญ เงินสนับสนุน เงินที่ลูกค้าของหน่วยงานบริจาคให้
๒. การทำธุรกิจกับตนเอง (Self Dealing) หรือเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของตนเอง เช่น มีส่วนได้ส่วนเสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานต้นสังกัด
๓. การทำงานหลังออกจากตำแหน่งหน้าที่สาธารณะหรือหลังเกษียณไปแล้ว (Post Employment) เช่น ลาออกจากหน่วยงานไปทำงานในหน่วยงานที่ดำเนินธุรกิจที่ตนเองเคยมีอำนาจควบคุมกำกับดูแล
๔. การทำงานพิเศษ (Outside Employment or Moonlighting) เช่น ตั้งบริษัทดำเนินการธุรกิจที่แข่งขันหรือรับงานจากต้นสังกัด

๕. การรับรู้ข้อมูลภายใน (Inside Information) เช่น ใช้ประโยชน์จากข้อมูลภายในเพื่อประโยชน์ตนเอง

๖. การใช้สมบัติของหน่วยงานเพื่อประโยชน์ส่วนตัว (Using Employer Property for Private Usage) เช่น การนำทรัพย์สินของหน่วยงานไปใช้ส่วนตัว

๗. การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง (Pork Barreling) เช่น รัฐมนตรีเจ้าสังกัดอนุมัติโครงการไปลงในเขตพื้นที่เลือกตั้งตนเองเพื่อใช้หาเสียงรวมถึงใส่ชื่อตนเองในฐานะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อแสดงความเป็นเจ้าของทรัพย์สินสาธารณะ เช่น ถนนที่พักรอรถประจำทาง อ่างเก็บน้ำ สวนสาธารณะ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ทางการเมืองของตน

ปัจจัย ๓ ประการ ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

๑. บุคคลดำรงตำแหน่งของรัฐที่ต้องรับผิดชอบต่อประโยชน์สาธารณะ
๒. เกิดภาวะผลประโยชน์ส่วนตนเข้ามาแทรกแซงการตัดสินใจหรือการใช้ดุลพินิจ
๓. เกิดการตัดสินใจเพื่อประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม

การฉ้อราษฎร์บังหลวง (Corruption)

๑. พลวัตกรรมหรือการกระทำ ไม่กระทำตามกฎหมายที่กำหนดไว้ (Nonfeasance)
๒. การกระทำที่น้อยกว่าหรือไม่ดีเท่าที่กฎหมายระบุไว้ (Malfeasance)
๓. การกระทำเกินหรือมากกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ (Overfeasance)
๔. เคารพยำเกรงคนรวยคนมีอำนาจมากกว่าคนดี (Misfeasance)

ข้าราชการประจำกับกิจกรรมที่มีความเสี่ยง

๑. การนำข้อมูลลับ/ข้อมูลภายในมาใช้ประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือพวกพ้อง
๒. หัวหน้าหน่วยงานซึ่งครอบครัวประกอบธุรกิจรับเหมาก่อสร้างแต่งตั้งให้ญาติ/คนสนิท/คนที่มีความสัมพันธ์ฉันทันญาติขึ้นเป็นผู้อำนวยการกองพัสดุ
๓. การช่วยญาติมิตรหรือคนสนิทให้ได้งานในหน่วยงานที่ตนมีอำนาจ
๔. การรับผลประโยชน์หรือการเรียกร้อยสิ่งตอบแทน จากการปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ
๕. การรับงานนอกหรือการทำธุรกิจที่เบียดบังเวลาราชการ/งานโดยรวมของหน่วยงาน
๖. การทำงานหลังเกษียณให้กับหน่วยงานที่มีผลประโยชน์กับหน่วยงานต้นสังกัดเดิม
๗. การนำรถราชการไปใช้ในกิจธุระส่วนตัวและในหลายกรณีมีการเบิกค่าน้ำมันด้วย
๘. การนำบุคลากรของหน่วยงานไปใช้เพื่อการส่วนตัว
๙. การรับงานจากภายนอกจนกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ประจำ

การให้ การรับของขวัญและผลประโยชน์

หลักการและแนวคิดนี้สามารถประยุกต์ใช้ประกอบการดำเนินการตามนโยบายการให้และรับของขวัญและผลประโยชน์ของข้าราชการพลเรือนและเจ้าหน้าที่ภาครัฐในประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนข้อบังคับว่าด้วยจรรยาข้าราชการของส่วนราชการตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ เนื่องจากความเชื่อถือ ไร้วางใจ ของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐว่า จะต้องตัดสินใจและกระทำหน้าที่โดยยึดผลประโยชน์สาธารณะเป็นหลักปราศจากผลประโยชน์ส่วนบุคคล หากข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐคนใดได้รับของขวัญและผลประโยชน์ที่ทำให้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ และการกระทำหน้าที่ถือว่าการประพฤตินั้นขบถขัดต่อความเชื่อถือไร้วางใจของประชาชนกระทบต่อความถูกต้องชอบธรรมที่องค์กรภาครัฐยึดถือในการบริหารราชการรวมทั้งกระทบต่อกระบวนการปกครอง ในระบอบ ประชาธิปไตย การจะรับของขวัญและหรือผลประโยชน์ใด ๆ มีหลักปฏิบัติที่ใช้ในการตัดสินใจว่า จะรับหรือไม่รับของขวัญและหรือผลประโยชน์ คือ ตามหลักการทางจริยธรรมแม้ว่าเราจะไม่ควรรับ แต่มีหลายโอกาสที่เราไม่สามารถปฏิเสธได้ หรือเป็นการรับในโอกาสที่เหมาะสมตามขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมหรือให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกันมาในสังคม อย่างไรก็ตาม มีหลายโอกาสที่ไม่เป็นการเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะรับ ถ้าเป็นการให้เงิน จะต้องปฏิเสธไม่ว่าจะเป็นโอกาสใดๆ การรับเงินสดหรือสิ่งใดๆ ที่สามารถเปลี่ยนกลับมาเป็นเงิน เช่น ล็อตเตอรี่ หุ่น พันธบัตร เป็นการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรม และอาจเข้าข่ายการรับสินบน

การถูกเสนอสิ่งใดๆ นอกเหนือจากเงินนั้น สิ่งที่เราควรนำมาเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ คือ

- ทำไม่เขาจึงเสนอให้ เช่น ให้แทนคำขอบคุณ การเสนอให้มีผลต่อการตัดสินใจในการปฏิบัติตนหรือไม่

- ความประทับใจต่อของขวัญและหรือผลประโยชน์ที่จะส่งผลต่อการปฏิบัติในอนาคต ถ้าหากได้ปฏิบัติงานอยู่ในกลุ่มเสี่ยง อ่อนไหว หรืออยู่ในข่ายที่ต้องได้รับความไว้วางใจเป็นพิเศษ เช่น งานตรวจสอบภายใน และงานตรวจสอบคุณภาพต่าง ๆ การจัดซื้อจัดจ้าง การออกใบอนุญาตหรือการอนุมัติอนุญาตต่าง ๆ จะต้องปฏิบัติตามนโยบายและหลักจริยธรรมเรื่องนี้มากกว่าบุคคลกลุ่มอื่น ๆ

การรับก่อให้เกิดการขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวมหรือไม่ หากการรับก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมแล้วผลประโยชน์ส่วนตนที่ได้รับกลายเป็นมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือก่อให้เกิดข้อสงสัยต่อสาธารณชนว่าเป็นการประพฤติโดยมิชอบ

การขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการประพฤติมิชอบ และการทุจริตคอร์รัปชัน ในแต่ละส่วนราชการควรกำหนดนโยบายการรับของขวัญและหรือผลประโยชน์ของตนเอง โดยส่วนราชการที่อยู่ในกลุ่มปฏิบัติหน้าที่ที่เสี่ยงต่อการประพฤติมิชอบ ควรกำหนดนโยบายด้านนี้อย่างเคร่งครัดมากกว่าหน่วยงานอื่น ๆ หลักการการปฏิบัติงานในภาครัฐอยู่บนพื้นฐานที่ว่า “การกระทำและการตัดสินใจใด ๆ จะต้องกระทำด้วยความเป็นกลาง ปราศจากการมีส่วนได้ส่วนเสียในการให้บริการ และปกป้องผลประโยชน์ของสังคมไทยโดยรวม”

ดังนั้น องค์กรหรือบุคคลใด ๆ ไม่ควรใช้ของขวัญหรือผลประโยชน์มาแสวงหาความชอบ ผลประโยชน์ให้กับองค์กรของตนหรือตนเองเหนือองค์กรหรือบุคคลอื่น ทำให้เกิดความสั่นคลอนความเชื่อถือไว้วางใจที่ประชาสังคมมีต่อภาครัฐและทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมในสังคมประการสำคัญ สมาชิกทั้งหมดในสังคมต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมภายใต้ระบอบประชาธิปไตย ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีพันธะผูกพันที่จะต้องปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรมโดยกระทำและแสดงออกโดยยึดมาตรฐานความโปร่งใส ความพร้อมรับผิดชอบ และแสดงพฤติกรรมที่ถูกต้อง เทียบธรรม ตลอดเวลาที่มีอาชีพรับข้าราชการไม่ว่าของขวัญ และหรือผลประโยชน์นั้น จะมีค่าเพียงเล็กน้อยก็ไม่ควรรับ เพราะก่อให้เกิดความรู้สึกผูกพันหรือพันธะ กับผู้ให้ และอาจก่อให้เกิดความเสื่อมศรัทธาต่อประชาชน

กฎหมาย ระเบียบและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ (มาตรา ๑๐๓)

ข้อ ๕) เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาได้ดังต่อไปนี้

(๑) จากญาติ ซึ่งให้โดยเสน่หาตามจำนวนที่เหมาะสมตามฐานะานุรูป

(๒) จากบุคคลอื่นราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคล แต่ละโอกาสไม่เกินสามพันบาท การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นที่มีมูลค่าเกินกว่า ๓,๐๐๐ บาท โดยมีความจำเป็นต้องรับเพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ ต้องแจ้งผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานโดยทันทีที่สามารถกระทำได้

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไธของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๒๒) เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไธของบุคคลหรือนิติบุคคลที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการควบคุมการเรียไธตามกฎหมายว่าด้วยการเรียไธซึ่งมิใช่หน่วยงานของรัฐจะต้องไม่กระทำการดังต่อไปนี้

(๑) ใช้หรือแสดงตำแหน่งหน้าที่ให้ปรากฏในการดำเนินการเรียไธไม่ว่าจะเป็นการโฆษณาด้วยสิ่งพิมพ์ตามกฎหมายว่าด้วยการพิมพ์ หรือสื่ออย่างอื่นหรือด้วยวิธีการอื่นใด

(๒) ใช้ สิ่ง ขอร้อง หรือบังคับให้ผู้ใต้บังคับบัญชา หรือบุคคลใดช่วยทำการเรียไธให้หรือกระทำในลักษณะให้ผู้ผู้นั้นอยู่ในภาวะจำยอมไม่สามารถปฏิเสธ หรือหลีกเลี่ยงที่จะไม่ช่วยทำการเรียไธไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม

การฝ่าฝืนนโยบายว่าด้วยการรับของขวัญหรือผลประโยชน์นั้นตามประมวลจริยธรรมอาจถูกลงโทษตักเตือน ตัดเงินเดือน จนกระทั่งถึงไล่ออก ขึ้นกับความร้ายแรงของการฝ่าฝืน นอกจากนั้นหากการรับของขวัญหรือผลประโยชน์นั้น ๆ เข้าข่ายการรับสินบน ฉ้อฉล ทูจริต และสามารถพิสูจน์ได้ว่าข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครฐนั้น ๆ รับของขวัญหรือผลประโยชน์ซึ่งมีผลต่อความเป็นธรรม ก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ผู้ให้โดยมิชอบ หากถูกตัดสินว่าผิดจริง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนอาจมีส่วนร่วมในการรับโทษทางอาญาด้วย โดยกำหนดโทษ จำคุกไว้ ไม่เกิน ๓ ปี หรือ ปรับไม่เกิน ๖,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ประมวลจริยธรรมข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามที่รัฐธรรมนุญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๗๙ กำหนดให้มาตรฐาน ทางจริยธรรมและจรรยาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละประเภทให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมที่กำหนดขึ้น ซึ่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน แจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ดำเนินการจัดทำประมวลจริยธรรมของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นไปตามค่านิยมหลัก (Core Value) ๙ ประการของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามที่ผู้ตรวจการแผ่นดินให้คำแนะนำให้หน่วยงานทั้งหลายถือปฏิบัติ

จากความเป็นมาดังกล่าว สำนักงาน ก.ค.ศ. ได้จัดทำประมวลจริยธรรมและจรรยาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาไว้ โดยสรุปดังนี้

หมวด ๓) ค่านิยมหลักของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

ข้อ๔) บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งข้าราชการทุกตำแหน่งมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายคุณธรรมจริยธรรม อำนวยความสะดวกและให้บริการแก่ประชาชนและผู้เรียนตามหลักธรรมาภิบาล โดยต้องยึดมั่นในค่านิยมหลัก ดังนี้

(๑) ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม มีความศรัทธาและปฏิบัติตนตามหลักศาสนาตามที่ตนนับถือ

(๒) ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ

(๓) ต้องแยกเรื่องส่วนตัวออกจากตำแหน่งหน้าที่และต้องยึดถือประโยชน์ของผู้เรียนและประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน หรือส่วนกลุ่ม

(๔) มีจิตสำนึกที่ดี และมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เสียสละ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรวดเร็ว โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้

(๕) ยึดมั่นในหลักนิติธรรม ยินยอมกระทำความในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม และชอบด้วยกฎหมาย

(๖) มีความซื่อสัตย์สุจริต ละเว้นการแสวงหาประโยชน์ที่มีขอบโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ ไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม และไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน

(๗) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้อง เทียบธรรม เป็นกลางทางการเมือง ให้บริการแก่ผู้เรียนและประชาชนโดยมีอรรถยาศัยดีและไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมการป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๑

เพื่อไม่ให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมในการปฏิบัติ หน้าที่และป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนอย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๑ จึงกำหนดให้มีมาตรการเกี่ยวกับการป้องกันปัจจัยที่จะเกิดความเสี่ยง ดังต่อไปนี้

๑. การป้องกันปัจจัยเสี่ยงด้านกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างไม่เป็นไปตามระเบียบ

๑.๑ ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติตามระเบียบ หลักเกณฑ์และแนวทางการจัดซื้อจัดจ้างโดยเคร่งครัด

๑.๒ ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้รับผิดชอบด้านการจัดซื้อจัดจ้างจัดทำรายงานสรุปการจัดซื้อจัดจ้างรายไตรมาสและเสนอให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๑ ทราบทุกครั้ง

๑.๓ ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างต้องรับรองว่าไม่มีความเกี่ยวข้องกับผู้เข้าเสนองานจ้าง

๒. ปัจจัยเสี่ยงด้านการใช้อำนาจหน้าที่เรียกรับผลประโยชน์/การให้และการรับของขวัญสินน้ำใจเพื่อหวังความก้าวหน้า

๒.๑ ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหา การทุจริตของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๑ อย่างเคร่งครัด

๒.๒ ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติเรื่องการรับของขวัญหรือสินน้ำใจอย่างเคร่งครัด

๒.๓ ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติตามคู่มือผลประโยชน์ทับซ้อนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๑

๓. ปัจจัยเสี่ยงด้านการเบิกจ่ายงบประมาณที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบ

๓.๑ ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติตามระเบียบการเบิกจ่าย
เงินงบประมาณอย่างเคร่งครัด

๓.๒ ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับ
การร้องเรียน ละเว้นการประพฤติปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบอย่างเคร่งครัด

๔. ปัจจัยเสี่ยงด้านการเอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้องในการจัดซื้อจัดจ้าง

๔.๑ ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติตามนโยบายสร้างความ
โปร่งใส คุณธรรมจริยธรรม โดยให้ยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

๔.๒ ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษายึดถือประกาศหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับ
ข้อร้องเรียนละเว้นการทุจริตและการประพฤติปฏิบัติมิชอบ

๔.๓ ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติตามคู่มือผลประโยชน์ทับซ้อน

๔.๔ ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินการป้องกันการทุจริต
และประพฤติมิชอบ ให้ครอบคลุมและทั่วถึง เพื่อร่วมสร้างแนวทางและมาตรการในการดำเนินการสร้าง
จิตสำนึกให้เจ้าหน้าที่ทุกคนรังเกียจการทุจริตทุกรูปแบบ